

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling
vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til et udvalg på 17 medlemmer. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Da der foreligger indstilling fra grupperne, skal jeg allerede i indeværende møde lade foretage valg af det udvalg, som det nu blev besluttet at nedsætte.

Man gik altså til:

Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående forslag til folketingsbeslutning om nedsættelse af et udvalg til undersøgelse af lægevæsenet m. v. [af Kjeld Olesen m. fl.]:

Valgt blev: *Lis Møller, Erik Hansen* (Vejle amt), *Karen Thurøe Hansen, Stehr Johansen, Kofoed, Niels Andersen, Holger Hansen, Valbak, Erik Hansen* (Ålborg amt), *Grethe Philip, Kjeld Olesen, Bundvad, Camre, Finn Christensen, Grete Hækkerup, Niels Mørk og Kurt Brauer.*

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om dagpenge ved sygdom, tilskadekomst eller fødsel.

(Lovforslaget (nr. 175) findes i tillæg A. sp. 3633, fremsættelsen i tidenden sp. 6776).

Lovforslaget sattes til forhandling.

Niels Mørk: Da vi i forrige samling havde en debat om en redegørelse vedrørende denne sag, gav jeg på mit partis vegne tilslutning til flere af de principper og de hovedlinjer, som er indeholdt i dette lovforslag, og dette standpunkt har vi stadig. Men jeg må indrømme, at vi havde forventet en reform, der indeholdt væsentlige forbedringer for lønmodtagerne, og ikke et forslag, der end ikke opretholder status quo. Dette gælder ikke mindst karenstiden, varighedsbegrænsningen og størrelsen af dagpengene. I forbindelse hermed må jeg tilade mig at henvise til mit partis dagpenge-

forslag, som har været til første behandling her i tinget. Her går vi bl. a. ind for en ophævelse af karenstiden i lighed med, hvad der er gældende for arbejdsløshedsforsikringen, og i lighed med, hvad der for længst er gennemført i Sverige for sygedagpengenes vedkommende.

I sin fremsættelsestale udtrykte ministeren håb om, at lovforslaget ville støtte bestræbelserne for, at flere kan opnå funktionærstatus. Dette håb vil nemmere kunne gå i opfyldelse, såfremt man ophæver karenstiden og derved på dette område lige-stiller lønarbejdere med funktionærer og tjenestemænd.

Efter den gældende ulykkesforsikringslov ydes der dagpenge efter en karenstid på 3 dage, med adgang til efterbetaling for de første 3 dage, når uarbejdsdygtigheden varer mere end 10 dage. Her ligger der altså i lovforslaget en klar forringelse i forhold til gældende lov, en forringelse, som rammer de økonomisk dårligt stillede lønarbejdere, der traditionelt er beskæftiget ved det mest risikofyldte arbejde. Specielt vil det kunne mærkes ved de kortere sygeperioder på over 10 dage. Også i sygdomstilfælde betyder forslaget om en karenstid på 3 dagpengedage en forringelse, da den nugældende efterbetaling for karensdage forsvinder.

I redegørelsen den 22. maj 1970 sagde socialministeren følgende om varighedsbegrænsningen — Folketingstidende 1969-70, sp. 6376:

„Der tilsigtes endvidere en ordning uden fast varighedsbegrænsning for dagpengehjælpen.“

Nu siger ministeren i sin fremsættelse:

„Allerede i min redegørelse sidste sommer gav jeg udtryk for en vis tvivl med hensyn til, om det allerede fra ordningens start ville være forsvarligt helt at opheve varighedsbegrænsningen for dagpengehjælp.“

Ministeren må altså undskylde, men jeg kan ikke selv med min bedste vilje få disse to udtalelser til at harmonere. Men det afgørende er resultatet, og resultatet af ministerens ændrede indstilling fremgår af lovforslaget, hvorefter der kun kan oppebæres dagpenge for 260 dage inden for 2 år. Vi kan i mit parti ikke gå ind for nogen begrænsning her. Støtten må efter vor opfattelse ydes, indtil uarbejdsdygtigheden gen-

[Niels Mørk.]

indtræder, men, og det skal understreges, på et tidligt tidspunkt under sygdommen må omskoling og revalidering ind i billedet. Formålet må jo være dette at få de sygdomsramte i arbejde igen, før der eventuelt kan blive tale om invalidepension eller anden pension.

Så vidt jeg kan se, rammes også medborgere over 67 år af forkortelsen af dagpengeperiodens længde. Disse medborgere vil, selv om de ikke oppebærer folkepension, i sygdomstilfælde kun få ret til dagpenge i højst 65 dage. Denne begrænsning kan medvirke til, at man ligesom skubber de 67-årige ud af produktionen, og det kan vel ikke være meningen. Hvad angår dagpengetaksterne, må jeg henvise til mit partis principielle krav, som de bl. a. er kommet til udtryk i socialreformkommissionens første betænkning: fuld erstatning for tabt arbejdsfortjeneste under sygdom, ulykke og arbejdsløshed i lighed med andre grupper i samfundet.

I den forbindelse har vi vel også lov at henvise til det meget hårde skattetryk og de høje trækprocenter, som betyder, at en væsentlig del af de udbetalte dagpenge vandrer tilbage igen til de offentlige kasser i modsætning til, hvad der er tilfældet i øvrige nordiske lande, hvor dagpengene er skattefrie. Vi må altså tage forbehold over for den foreslåede finansiering.

Alle ved, at i de fleste andre lande, ikke mindst inden for fællesmarkedet, bærer arbejdsgiverne en større andel af udgifterne til sygeforsikringen, end tilfældet er i vort land. I bemærkningerne til lovforslaget nævnes det, at arbejdsgiverne bidrager med 760 mill. kr. til den nuværende ordning. Arbejdsgivernes bidrag var i 1970-71 226,9 mill. kr., heri inkluderet lønmodtagernes bidrag. Derfor vil jeg gerne spørge ministeren: hvortil bruges de resterende 533 mill. kr.? Så meget bidrager arbejdsgiverne i hvert fald ikke til ulykkesforsikringen.

Lønmodtagerne har i 1970-71 afholdt ca. 75 mill. kr. til dagpengefonden. Så vidt jeg kan se, vil lovforslaget betyde, at dette bidrag vil blive mere end fordoblet, medens forhøjelsen af dagpengene kun vil andrage ca. 25 pct., og det frister mig faktisk til at sige med en omskrivning af en kendt ud-

talelse, at sjældent har så mange fået så lidt for så meget.

Et par andre spørgsmål til ministeren vil jeg gerne stille. Jeg forstår, at der har været forhandlet med arbejdsmarkedets parter om lovforslaget. Kan der allerede nu siges noget om disse forhandlingers resultat? Og endelig: er kommunerne indforstået med den merudgift på 385 mill. kr., som de skal udrede til denne ordning i henhold til lovforslaget?

Selv om nyordningen vedrørende arbejdsgiverperioden ser enkel ud på papiret, tror jeg, at den i praksis vil blive meget vanskelig at administrere. Den vil belaste arbejdsgiverne og de sociale udvalg og formentlig også retsvæsenet. Vi må nok se i øjnene, at der her er tale om en meget administrationskrævende reform med et ret besværligt kontrolapparat, uanset om man anvender edb eller ej. I øvrigt er det vel et spørgsmål, om edb gør administrationen billigere. Jeg må indrømme, at den bliver anderledes, men billigere, det tvivler jeg en smule på.

Jeg deler selvfølgelig ministerens håb om, at kommunerne kan klare sig med sygekassernes personale, men jeg er ikke sikker på det. Jeg tror, der bliver tale om et stort personalebehov og stærkt stigende administrationsudgifter, fordi der her er tale om en væsentlig udvidelse af de opgaver, som skal administreres. Dels er der de forskelligartede former for bidrag, som skal opkræves af forskellige beløb, dels udvides personkredsen og dels gøres dagpengenes størrelse mere individuel.

Jeg må indrømme, at det er ret kritiske bemærkninger, men jeg kan alligevel med disse bemærkninger tilsige mit partis medvirken til at forbedre lovforslaget.

Simonsen: I forbindelse med redegørelsesdebatten omkring den kommende dagpengeordning, som vi havde sidste folketingssamling, havde vi lejlighed til at gøre vores principielle synspunkter gældende omkring denne sag, og vi har vel nok lov at konstatere på nuværende tidspunkt, at det lovforslag, ministeren har fremsat, på de fleste punkter følger de principper, som vi dengang lagde for dagen.

Man kan vel dele selve reformen op i 3

[Simonsen.]

hovedområder: denne ordning kommer til at omfatte hele befolkningen, der sker en harmonisering af ydelserne inden for sygdom, ulykke og barsel, og endelig er der spørgsmålet om ydelsernes omfang.

Hvad personkredsen angår, finder vi det meget væsentligt, at vi når frem til en ordning, der omfatter hele befolkningen. Det er klart, at når en sådan reform skal gennemføres, kan det bevirke, at det hist og her ud fra en umiddelbar betragtning kommer til at virke en smule negativt. Tager vi f. eks. i første række spørgsmålet om de ugelønnede, som jo er den gruppe, der hele tiden har været omfattet af ordningen, så er det klart, at med den ændrede bidragsopkrævning vil byrden komme til at ligge på en anden måde end før, men vi lægger her vægt på, at ændringen i særdeleshed er til fordel for de lavtlønnede. Ser vi på funktionærområdet, har vi i dag løn under sygdom til funktionærerne, og det kan derfor ud fra en umiddelbar betragtning synes besynderligt, at denne gruppe for fremtiden skal ind under denne ordning og betale bidrag til en dagpengefond. Jeg tror imidlertid, at det i praksis vil vise sig at være særdeles gavnligt, at vi foretager dette skridt, for ét er, at funktionærerne i dag har løn under sygdom, et andet er spørgsmålet: hvad sker der den dag, funktionæren ikke har beskæftigelse? Kan den eksisterende situation ikke bevirke, at mange funktionærer især i de ældre aldersgrupper på grund af større sygdomshyppighed vil blive afskediget, når ordningen er, som den er i dag? Jeg tror, vi vil komme til at konstatere, at det system, vi her indfører, vil betyde en større tryghed i ansættelsen for funktionærgruppen.

Hvad de selvstændige angår, bliver det nu således, at de efter 25 dagpengedage vil være omfattet af ordningen i modsætning til i dag, hvor vi har det frivillige system. Jeg betragter også dette som en værdifuld nyskabelse, for vi kommer jo ikke uden om, at netop for mange mindre erhvervsdrivende er en længerevarende sygdom et problem, hvis man ikke har nogen form for sikring. Det dagpengebeløb, som man under det nye system vil få udbetalt, vil være et værdifuldt supplement, hvis man skal anskaffe sig vikarhjælp, husbondafløser,

eller hvad der kan være tale om, for at bedriften kan køre videre.

Går vi videre og ser på spørgsmålet om ydelsernes højde, er det, der vel bl. a. skinner i øjnene i forbindelse med lovforslaget her, maksimumsprocenten på 90, og når vi nu taler om koordinering af dagpengeydelserne, er det klart, at man også her må kaste blikket på arbejdsløshedsforsikringslovgivningen, hvor vi som bekendt har et loft på 80 pct. Men hvis man går videre og ser, at der på disse områder er tale om lavere dagpengebeløb, end der er for arbejdsløshedsforsikringslovgivningens område, tror jeg, vi herefter kan konstatere, at om end der ikke bliver tale om harmonisering, så bliver der i hvert fald tale om en fornuftig prioritering, således at vi får et fremtidigt system i forbindelse med sygdom, ulykke og barsel, som i første række sigter på at gøre ydelserne rimelige for de lavtlønnede grupper i samfundet og på, at de mennesker, der i første række på grund af en sådan trangssituation bliver økonomisk slået ud, får mulighed for at få økonomien rettet op. Det kunne selvfølgelig på mange måder være fristende at gøre disse ydelser højere af hensyn til andre indtægtsgrupper, men jeg synes, at det i den almindelige økonomiske debat er meget væsentligt også her at tage et prioriteringshensyn og sige: vi må i første række hjælpe dem, der bliver hårdt ramt af en social trangssituation.

Jeg finder det også fornuftigt, at man har sat dagpengedagens antal pr. uge til 5 i modsætning til arbejdsløshedsforsikringslovgivningens 6 dage. Jeg tror, det vil vise sig væsentlig lettere at administrere. Vi kommer jo ikke uden om, at det system, vi har på arbejdsløshedsforsikringslovgivningens område, indimellem kan føre til, at det kan være svært at få folk til at gå i arbejde lige med det samme, fordi det kan være en fordel at køre ugen ud. Derfor er det rimeligt, at man her følger det moderne arbejdstidssystem, der jo for de flestes vedkommende er en arbejdsuge på 5 dage.

Hr. Niels Mørk omtalte, at der i forbindelse med karenstidsbestemmelserne var tale om en forringelse. Jeg har meget svært ved at se forringelsen, idet karensdagens antal bliver lavere end før. Nok sker der det, som hr. Niels Mørk også rigtigt påpegede, at efterbetalingsmuligheden efter de

[Simonsen.]

3 uger nu bortfalder. Men jeg tror også, vi her må konstatere, at de misbrug, vi har set på disse områder, i stor udstrækning kan henføres til denne efterbetalingsmulighed. Det er da klart, at det har kunnet være fristende under det eksisterende system at sige: hvis vi har så mange dage mere, får vi altså også efterbetalt for de 6 første dage. Det må for mig være afgørende — og lad mig sige dette i denne forbindelse — at vi laver lovene på dette område på en sådan måde, at de ikke opfordrer til misbrug. For misbrug er for det første forkert set ud fra en økonomisk betragtning, og det er også forkert set ud fra de intentioner, der ligger i lovgivningen. Laver vi lovgivningen på en sådan måde, at den lægger op til misbrug, er vi også medvirkende til, at mange af disse bestemmelser, jeg vil ikke sige lægges for had i befolkningen, men i hvert fald vækker mistillid i befolkningen, således at fremskridt bliver vanskeligere at gennemføre.

Vi betragter det som en værdifuld nykøbelse, at vi i dette lovforslag følger socialreformkommissionens mindretalsindstilling om, at arbejdsgiverne skal overtage dagpengerisikoen i de første 10 dagpenge-dage. For det første tror jeg, at dette system administrativt vil være væsentligt enklere, og dernæst vil det have den fordel, som også socialministeren nævner i sin fremsættelsestale, at vi hermed skaber mulighed for en funktionærlignende ansættelse for alle lønmodtagere i fremtiden. Hr. Niels Mørk siger heroverfor, at hvis man skulle følge det princip, der fremhæves i denne forbindelse, skulle vi have taget skridtet fuldt ud og ophævet karenstidsbestemmelserne ligesom på arbejdsløshedsforsikringslovgivningens område. Men for det første er der, som jeg vist allerede har antydnet, mange penge heri, og for det andet synes jeg også, det her er værd at gøre opmærksom på, at baggrunden og ideen i selve sygedagpengeordningen, som vi kender den i dag, trods alt har været, at arbejdsmarkedets parter skulle bidrage med de væsentligste beløb til denne ordning, medens det igennem de senere år har været sådan, at staten i virkeligheden har overtaget langt den største del. Med det system, der foreslås her, bliver det lagt op til fri forhandling mellem

arbejdsmarkedets parter, hvorvidt man ved forhandlinger ønsker at fjerne de sidste karensdage, hvorvidt man ønsker at forbedre dagpengeydelseerne i den første tid og dermed, som ministeren nævner, og som jeg her har understreget, fremme muligheden for en funktionærlignende ansættelse.

Jeg tror også, man herved fremmer muligheden for et bedre klima i virksomheden, idet vi jo fra undersøgelser rent klart kan konstatere, at virksomheder med et fornuftigt arbejdsklima har færre sygedage. Virksomhederne får gennem denne lovbestemmelse et incitament til at forbedre klimaforanstaltningerne, således at sygedageantallet bliver det lavest mulige. Derfor tror jeg, at der i denne bestemmelse ligger noget særdeles værdifuldt, og at den kan være med til at vende op og ned på den situation, vi kender inden for dagpengeområdet i dag.

Jeg tror også, det vil vise sig at være en fordel, at vi får en bedre risikofordeling, ikke mindst på funktionærområdet, med bestemmelsen om, at virksomheden får udbetalt de dagpenge, som funktionæren skulle have haft. I det hele taget lægger vi megen vægt på den administrative forenkling i forbindelse med dette lovforslag, og vi har ikke den samme pessimisme, som hr. Niels Mørk gav udtryk for i sit indlæg her for et øjeblik siden.

Det, der bliver tale om, er, at hvor man i dag opkræver bidrag fra lønarbejderne ved hver eneste lønudbetaling, skal man kun betale et procentbidrag pr. år fra virksomhedernes side. Det næste, man når frem til, er, at man først efter 15 sygedage skal udfylde blanketter med henblik på ansøgning om dagpenge fra kommunerne. På begge disse områder vil der være tale om væsentlige administrative lettelser for det erhvervsliv, som skal administrere eller være med til at administrere denne ordning.

Lad mig til slut sige om spørgsmålet om økonomien i forbindelse med denne reform, at der er jo ikke alene tale om, vi får et mere hensigtsmæssigt system, men der er også tale om forbedrede ydelser, og det fremgår klart også af ministerens bemærkninger til lovforslaget, at det ikke er nogen billig reform. Jeg har været inde på nogle betragtninger i forbindelse med arbejdsløshedsunderstøt-

[Simonsen.]

telsessatserne, og jeg vil gerne gå videre og drage en sammenligning med det forslag, som socialdemokratiet har fremsat i dette folketingsår og i tidligere folketingsår. Man har fremsat forslag om forbedrede ydelser, men ikke om en forenklet og forbedret form, med det resultat, at man ville komme op på en beløbsforøgelse af samme omfang som den, der er tale om her. Det, vi får ud af dette forslag, er en prioritering i første række til fordel for de laveste indtægter og et mere hensigtsmæssigt system, som dækker hele befolkningen. Videre må selvfølgelig vurderingen af, hvad en sådan reform koster, indgå i den samlede vurdering dels på det sociale område, dels på statens udgiftsområde som helhed. Vi må vel nok regne med, at ikke hele beløbet bliver en ekstraudgift for staten, idet der jo gerne skulle være tale om en nedsættelse af udgifter på andre sociale områder i det øjeblik, dagpengeordningen kommer til at omfatte hele befolkningen. Men vi lægger vægt på, at der her bliver tale om en forenkling og en forbedring, som vi under alle omstændigheder var nødsaget til at gennemføre, hvis man skal se på andre ydelser, for ingen ville vel kunne forvente, at vi i 1973, når arbejdsløshedsunderstøttelserne måske ligger på omkring 130 kr. pr. uge, skulle kunne opretholde en dagpengesats på 67 kr. 50 øre pr. dag. Derfor synes jeg, at dette er forsvarligt, men vil stadig væk understrege, at vi selvfølgelig må se på disse ting i relation til den samme perspektivplandiskussion.

Med disse bemærkninger vil jeg gerne anbefale lovforslaget.

Robert Christensen: Som de to foregående ordførere kunne jeg også henvise til, at vi sidste år i maj havde en debat om disse problemer i forbindelse med socialministerens redegørelse. Jeg vil dog alligevel prøve at fremføre nogle enkelte betragtninger her i dag i forbindelse med det, vi står over for, som jeg mener er noget i retning af et reformarbejde.

Det er jo sådan, at vi lever i et efterhånden økonomisk højt udviklet samfund, hvor så godt som alle mennesker har en høj levestandard. Og når det er sådan, kunne man rent umiddelbart få den opfattelse, at så er der ikke nogen grund til at gøre noget

socialt, for når folk har en høj levestandard, må de jo også have tryghed. Men sådan er det slet ikke. Det er endda et spørgsmål, om ikke utrygheden nærmest er større, end den har været tidligere i vort samfund. Det er jo sådan, at når de mennesker, man lever iblandt, har det godt, føles det så meget værre, hvis man ikke selv har det godt. Vi lever også i et forbrugssamfund, hvor en meget stor del af borgerne har påtaget sig store økonomiske forpligtelser, det kan være i forbindelse med afbetalingshandel, det kan være gæld på hus m. m., og der kan være tale om så store forpligtelser, at mange mennesker meget let vil komme i vanskeligheder økonomisk, hvis der sker dem noget i form af sygdom, ulykke eller fødsel. Hele denne tilstand kan meget nemt give en frygt, altså det modsatte af en tryghedsfølelse, og sådan en frygt for, hvad der kan ske, kan udmærket være med til at give et dårligt helbred både legemligt og sjæleligt. Derfor mener vi fra venstres side, at det er rigtigt, at vi her lægger et socialt sikkerhedsnet ud, som kan være med til at forøge den tryghed i menneskenes daglige tilværelse, og vi har den opfattelse, at mennesker, der har en ret høj grad af tryghed, bliver bedre på deres arbejdspladser og i deres familier, og vi tror også, at denne større tryghed kan give en større produktion. Derfor er jeg ikke sikker på, at vi ikke godt kan betragte de udgifter i henhold til dette lovforslag som en investering og ikke alene som en omkostning.

Om selve lovforslaget skal jeg ikke gøre mange bemærkninger. Vi er tilfredse med, at der nu bliver ensartede forhold ved sygdom, ulykke og fødsel, og vi glæder os over, at lovforslaget kommer til at gælde alle borgere, også personer, der udfører husligt arbejde. Selv om de ikke kan få fuld forsikring, er de dog alligevel taget med.

Om dagpengenes størrelse, 90 pct. af lønindtægten eller erhvervsindtægten, skal jeg sige, at for det første skal de 90 pct. beregnes af et lavere udgangspunkt end de 80 pct. i arbejdsløshedsunderstøttelsen, og dernæst er der den forskel, at der her regnes med ventedage, mens der ved arbejdsløshedsunderstøttelsen ikke er nogen ventedage. De arbejdsløse skal stå til rådighed for arbejdsmarkedet, dvs. de kan sendes på arbejde, det kan folk ikke, når de er syge, og

[Robert Christensen.]

endelig skal det bemærkes, at vi fra venstres side forventer, at disse dagpenge bliver med fuldt kildeskattetræk, sådan at der betales skat i forhold til indkomsten.

Vi kan også give tilslutning til, at man nu endelig går over til 5 dages ugen. Den er jo ved at være almindelig i samfundet, og så kan der i hvert fald ikke laves manipulationer med ugens 6. dag.

Med hensyn til ventedagene, hvor der i lovforslaget står 3 dage uden godtgørelse, kan der siges både for og imod. Ved at indføre ventedage letter man administrationen ganske væsentligt, og der er selvfølgelig også tale om en besparelse. Ventedagene mener jeg er nødvendige her i modsætning til arbejdsløshedsunderstøttelsen, for de arbejdsløse skal være til rådighed, det skal de syge ikke. Uden ventedage kunne der godt være tale om, at det kunne være meget nemt at blive syg 1 eller 2 dage.

De selvstændige får, hvis de ikke forsikrer sig selv, 25 ventedage. Det må også være rimeligt, de har jo ikke nogen arbejdsgiver og arbejdsgiverbidrag.

Med hensyn til ophøret finder vi, at 1 år må være passende, og det er jo ikke sådan, at vi efter det ene år overlader disse mennesker til nød, der findes jo andre former for hjælp. Og det må være rigtigt, at man på et ret tidligt tidspunkt skal undersøge, om der kan være tale om revalidering, omskoling eller overgang til pension.

Vi finder det også rimeligt, at folkepensionisternes dagpengedage begrænses til 65 dage, det svarer for øvrigt til arbejdsløshedsunderstøttelsen. Der blev det indført for at opfordre pensionisterne til at fortsætte på arbejdsmarkedet, og så må det være rimeligt, at vi har den samme ordning her.

Arbejdsgiverne skal betale de første 10 dagpengedage uden at få nogen godtgørelse for dem. Jeg tror, det er et rigtigt princip. Jeg tror, at mange arbejdsgivere vil blive interesseret i, at der bliver så få sygedage som muligt, og som hr. Simonsen sagde, vil de nok herved kunne blive opfordret til at

lave et bedre arbejdsklima. Jeg kan føje til, at nogle steder kan klimaet være vanskeligt at påvirke, men der findes også et klima i overført forstand, og hvis dette klima er dårligt, er der ingen tvivl om, at det giver mange sygedage for de ansatte.

Det må være rigtigt, at de arbejdsgivere, der kun beskæftiger meget få arbejdere, får en mulighed for at forsikre sig. Hvis en arbejdsgiver har 2 arbejdere og den ene bliver syg, er det 50 pct. af arbejdsstyrken, der er fraværende; det er det ikke, hvis han beskæftiger 1.000 arbejdere.

At de selvstændige får lejlighed til at sikre sig, selvfølgelig mod at de betaler den part, der svarer til arbejdsgivernes bidrag, må være rimeligt, og jeg vil håbe, at mange selvstændige vil benytte sig af denne lejlighed.

Med hensyn til finansieringen skal jeg bare sige, at vi finder det rigtigt, at finansieringen foregår ved arbejdsgiverbidrag og arbejdsgiverbetaling, og at vi alle sammen, uanset hvad vi er, og hvad vi laver her i samfundet, over skatten er med til at betale. Der er noget virkelig socialt i, at vi alle er med, og der er for øvrigt da også noget fornuftigt i, at arbejdsgiverne skal betale samme bidrag, uanset hvor stor risikoen for sygdom og ulykke er, derved sker der jo en udligning. I øjeblikket er visse fag betydelig hårdere ramt end andre. Denne udligning kan vi være tilfreds med.

På venstres vegne vil jeg gerne give tilslutning til lovforslaget.

Valbak: Sidste år cirka ved denne tid drøftede vi her i salen en skitse til det lovforslag, som foreligger her i dag. Jeg opfatter fremsættelsen i denne samling—trods de tekniske problemer, man må være stødt på—bl. a. som et udtryk for ministerens ønske om på denne måde at bane den videre vej frem. Vi kan så måske også få en offentlig reaktion, en debat i det offentlige, om detaljer i lovforslaget i sommerens løb, sådan at lovforslaget vil kunne behandles og vedtages tidligt i den kommende samling.

[Valbak.]

En førstebehandling er jo først og sidst en fremlæggelse af den principielle stilling til et forslag. Som sagt har vi drøftet principperne en gang før, opgaven kan derfor ved denne lejlighed for så vidt indskrænke sig til at vedstå eller ikke vedstå lovforslagets principielle indhold. Lad mig straks sige, at mit parti kan bekræfte vor tidligere meddelte stilling. Vi kan med andre ord tiltræde en ordning, som i princippet omfatter hele befolkningen, altså også de selvstændige. Vi har længe ønsket denne gruppe omfattet af en automatisk ordning på linje med andre, men må naturligvis være indforstået med, at de selvstændige må have flere ventede end andre i den automatiske ordning, bl. a. fordi de betaler mindre til den automatiske eller den obligatoriske ordning, end andre gør. Vi er imidlertid tilfreds med, at denne gruppe mod et ekstra bidrag kan sikres fra samme tidspunkt som andre. Hvorvidt 22 ventede mere for de selvstændige i den automatiske del af ordningen lige akkurat modsvarer denne gruppes mindre bidrag til fonden, må vi se nærmere på i et udvalg sammen med andre detailspørgsmål.

Vi kan også vedstå princippet om afpasning af ydelserne med hensyntagen til den hidtidige indtægt, og vi kan tiltræde princippet om ensartet ydelse, uanset om bortfald af indkomst skyldes fødsel, sygdom ved ulykke eller bare sygdom.

Den konsekvente løsning ville jo på papiret være at have samme procent osv. over det hele, dvs. arbejdsløshedssituationen som i de tilfælde lovforslaget vedrører, men en række praktiske forhold gør, at vi i dag må acceptere nogle forskelligheder. Dermed har jeg også sagt, at vi ikke ønsker at binde os til under alle forhold at støtte initiativer sigtende på at harmonisere først ét så et andet isoleret element taget ud af helheden.

Jeg går ud fra, at vi i udvalget senere på året kan få en drøftelse af enkeltheder, som kredser omkring disse problemer også. Så meget til bekræftelse af vor principielle stilling, sådan som den kom til udtryk for 1 år siden.

Ordningen om, at arbejdsgiverne udreder dagpengene de første 10 dage, kan vi anbefale. Der ligger heri en tilskyndelse til at fremme funktionær lignende tilstande for meget store befolkningsgrupper. Dernæst

har vi noteret ministerens udtalelser i den skriftlige fremsættelse om sammenhængen mellem finansieringen og arbejdsmarkedets aftaler.

Må jeg så også henvise til, hvad jeg sagde om dagpengeforslaget, da vi forgangen uge debatterede folkepensionsreguleringen. Ved at fremsætte og vedtage dagpengeforslaget beslægtet vi $\frac{1}{2}$ milliard kr. mere af de fremtidige indkomster til overførsler. Vi kan kun bruge den halve milliard én gang; vi har dermed foretaget en prioritering.

Endelig vil jeg tillade mig at referere til den karakteristik, som mit partis politiske ordfører gav af dette lovforslag i sin ordførertale ved afslutningsdebatten i går. Han betegnede dagpengereformen som meget betydningsfuld. Den karakteristik kan jeg tilslutte mig. I det hele taget har jeg under hele dette indlæg stået og følt mig som en hel Anders Bost. Legenden om husmanden Anders Bost begyndte på den jyske hede. Her boede han for mange, mange år siden, og så en dag kom han på en eller anden måde i besiddelse af en præstekjole. Vel, den var gammel, og den var udslidt, men det var dog en præstekjole, og ved hjælp af den opnåede husmanden Anders Bost faktisk et kald, det var i et andet sogn og selvfølgelig et sogn, hvor han ikke var kendt. Søndag efter søndag holdt Anders den samme prædiken, på lidt forskellig melodianske vist. Den lød sådan: „Jeg prædiker, ligesom min formand prædikede. Jeg prædiker, ligesom min formand prædikede“, og sådan blev han ved i en 20-30 minutter. Som man vil forstå, har jeg ikke bare prædikeret, ligesom jeg fordem prædikede om dagpengereformen; jeg har også prædikeret, som min formand, den politiske ordfører, prædikede.

For at vende tilbage til Anders Bost. Klager til provsten over ham hjalp slet ikke, for formanden havde været kendt som en god prædikant. Jeg kan anbefale lovforslaget, det indeholder en betydningsfuld reform.

Kurt Brauer: Det er lidt vanskeligt at skulle præstere en vittighed om Anders Bost, og jeg skal afholde mig derfra, men jeg kan i hvert fald ikke tilslutte mig hans metode.

Vi vil fra socialistisk folkepartis side ligesom hr. Niels Mørk og socialdemokraterne

[Kurt Brauer.]

medvirke til lovforslagets forbedring. Jeg skal ikke sige ret meget her, vi har jo næsten til bevidstløshed behandlet beslægtede problemstillinger ved forskellige forslag, problemstillinger, som på en eller anden måde indgår i det her. Der er dog enkelte ting, som jeg må sige.

Ministeren har præsenteret os for et lovforslag her, som er kommet til veje imod socialistisk folkepartis advarsler. Ministeren har ikke lyttet til de råd, som vi har givet i de år, hvor disse ting har været fremme i den offentlige debat og har været til debat her i tinget. Ministeren kommer med et lovforslag, som indeholder en opkrævningsform, vi ikke kan godkende, en udbetalingsform, vi ikke kan godkende, som har en varighedsbegrænsning, en karenstid og et 90 pct. loft.

Med hensyn til opkrævningsformen må jeg sige, at jeg kan ikke rigtig forstå, hvorfor der skal være denne forskel. Da ministeren præsenterede os for sygesikringsforslaget, var der ikke tvivl i nogens sind om, at den rigtige facon var at tage pengene på den måde, som vi her i landet synes er mest retfærdig, nemlig via den progressive skat. Nu får vi atter en procentdel af indkomsten, altså et proportionalstræk, lagt oven på den progressive skat. Skatteeksperten må snart sættes i gang med at vurdere, om den progressivitet, vi for år tilbage indlagde i skatteskalaen, overhovedet eksisterer længere. Efter at man har belastet kommunerne yderligere og kommunebeskatningen har måttet stige, efter at man er kommet med ATP-bidrag og nu med dagpengebidrag og en masse proportionalstræk, som man har lagt oven i det progressive skattestræk, må der efterhånden være megen tvivl med hensyn til, om der kan siges at være en egentlig ægte progressivitet tilbage. Jeg kan som sagt ikke forstå, at ministeren så gerne vil holde opkrævningsen til denne dagpengeordning ude fra den progressive beskatning.

Må jeg sige om problemet arbejdsgivernes udbetaling af dette beløb, at vi advarede imod en sådan ordning ved begyndelsen. Det er vores opfattelse, at en dagpengeordning ikke nødvendigvis behøver at få klæbet dette uheldige og dårlige danske ord på sig, at den er funktionærlignende. Jeg mener ikke, at funktionærernes forhold med hen-

syn til sikring under sygdom er ideelle. Det er de bestemt ikke. Hvis vi havde deres forhold til behandling her, ville vi sikkert alle have en række spørgsmålstejn at sætte ved funktionærernes ordninger. Jeg mener, at det spørgsmål, vi skal stille os selv, går ud på, hvordan vi laver den mest ideelle ordning. Vi skal ikke forsøge at få noget til at ligne andre ordninger, bare fordi vi mener, at disse trods alt er en smule bedre end den sikring, andre lønmodtagere har i dag. Vi synes ikke, det er spore nok til at få udbetalingen af dagpenge til at ligne den facon, funktionærerne er undergivet.

Jeg frygter, at den procentdel af lønsummen, som arbejdsgiverne skal udrede, og dette, at der kommer penge mellem arbejdere og arbejdsgivere ud over lige det nøgne lønforhold, har en tendens til ligesom at låse arbejderen fast hos arbejdsgiveren i langt højere grad. Der kommer moralske vurderinger ind hos arbejdsgiveren af, om den pågældende er syg eller ej. Der kommer mistænksomhed ind på arbejdspladsen, når den slags ting skal ske. Jeg er ikke sikker på, at det er nogen lykkelig ordning, og jeg vil prøve under udvalgsarbejdet at få afklaret disse problemer.

Det forekommer mig, at dette med varighedsbegrænsninger, karenstid og 90 pct. loft dybest set er noget af det værste, man støder på inden for dansk socialpolitik. Disse ting er nemlig udtryk for den os af mistillid, som jeg har haft lejlighed til at omtale tidligere her fra talerstolen. Hvad er det, som gør en lønarbejder mindre skikket til at modtage 100 pct. end en funktionær? Hvad er det for synspunkter, der skulle motivere os til ikke at sige, at han da naturligvis skal have 100 pct.? Jeg er parat til at diskutere rigets økonomiske situation og de finansielle muligheder for at gennemføre noget sådant. Ved hjælp af det økonomiske loft, hvor man siger „dog højst 101 kr.“ osv., kan man regulere hele den finansielle side. Men princippet om de 90 pct. begriber jeg simpelt hen ikke at man vil gennemføre, når man samtidig siger, at man laver noget fremskridtsvenligt og noget fornuftigt med denne lovgivning.

Karenstiden har fået sit grundskud i de undersøgelser, som socialforskningsinstituttet har lavet for socialreformkommissionen. Der er det bevist, at en masse lønarbejdere

[Kurt Brauer.]

faktisk går på arbejde på trods af, at de er syge, fordi de støder på denne karenstid, denne økonomiske begrænsning for deres sundhedssituation.

Varighedsbegrænsningen er det sidste, jeg vil omtale ved denne lejlighed. Vi vender jo tilbage til sagen siden. Varighedsbegrænsningen må socialistisk folkeparti i dag som ved tidligere lejligheder vende sig mod. Her har vi også en os af mistillid, men det er en os af mistillid til os selv. Vi erkender, at vi med denne varighedsbegrænsning ikke har apparatur, ikke har sociale hjælpeforanstaltninger stillet op, der kan overtage disse sygdomstilfælde.

Jeg vil slutte med de ord, jeg startede med: vi vil meget gerne medvirke til lovforslagets forbedring.

Hanne Reintoft: Da socialministerens forslag om en ny lovgivning om dagpengeydelse alligevel skal genfremsættes, så snart tinget møder igen, finder jeg ikke tiden inde til en større debat. Jeg skal dog ikke undlade at beklage, at et så vigtigt og så længe ventet lovforslag først kommer til behandling på et tidspunkt, der faktisk er for sent. Dets gennemførelse kommer i hvert fald til at vente $\frac{1}{2}$ år. Men erstatningen ved sygdom og tilskadekomst og fødsel har længe været alt for ringe, og en forbedring havde været absolut tiltrængt.

Jeg kan selvfølgelig være enig med socialministeren i, at målet er at skabe størst mulig tryghed i ansættelsen og størst mulig tryghed ved indkomsttab. Derfor skal jeg også så kraftigt som muligt understrege, at en virkelig reform på dette område efter vor opfattelse kun kan kaldes tilbundsående, hvis der gennemføres fuld erstatning ved uforskyldt indtægtstab, altså en 100 pct.s dækning af den pågældendes indtægtstab, absolut uden karenstage. Jeg synes, det er meget, meget beklageligt at se ventedagene opretholdt i dette lovforslag. Ganske vist betyder socialministerens lovforslag en bedre erstatning, men den indebærer ikke det princip om fuld erstatning, der af alle socialforskere regnes for noget grundlæggende for at undgå truende situationer i de familier, der rammes f. eks. af sygdom. Vi ved alle — det har vi forskningsmateriale nok til at vide — at folk netop i en sygeperiode be-

finder sig i en socialt kritisk situation, der, hvis de ikke får den fornødne assistance, kan føre dem ud i en større social misere, en større social deroute. Vi ved også, at netop indtægtstabet i en sådan kritisk situation er meget u hensigtsmæssigt for en resocialisering.

Jeg må også i den forbindelse sige, at jeg absolut må vende mig mod de synspunkter, venstres ordfører kom med, ikke alene om beskatningen, men også om ventedage og denne besynderlige sammenligning med, at der skulle være forskel f. eks. i erstatningen ved ledighed. Jeg synes på ingen måde, disse synspunkter var præget af en moderne socialpolitisk tankegang.

Jeg må sige, at jeg selvfølgelig hilser med stor glæde, at forskellen mellem forsørgere og ikke-forsørgere nu bringes ud af verden. Når man 4 gange har rejst dette problem her i tinget, dels ved ændringsforslag og dels ved spørgsmål, må man selvfølgelig blive glad, når en sådan urimelighed endelig fjernes. Jeg kan også acceptere, at der indføres en særlig ordning for de mindre arbejdsgivere mod et forhøjet bidrag, således at de ikke slås ud ved udbetaling af sygeløn til deres ansatte. Vi kan ikke skjule, at de mindre næringsdrivende ofte frister trange kår, og det sker ofte, f. eks. i socialrådgiverarbejde, at man, når man skal opkræve dagpenge for en patient, oplever, at det faktisk er den mindre detailhandler, der afslører sig som den sociale klient, fordi han simpelt hen ikke magter at udrede disse sygepenge.

Når man ser på socialministerens udsagn om administration og det forbrug af personale, der skal til for at administrere denne sygelønsordning, kan man desværre få det indtryk, at der bliver tale om yderligere centralisering og bureaukrati og ikke det modsatte. Oversigten over det personale, der bliver behov for, står vel nok i modsætningsforhold til regeringens mange udsagn om rationaliseringer i den offentlige forvaltning. Vi skal dog ikke være dem, der kritiserer dette, når det drejer sig om den sociale sektor, vel at mærke hvis personalet kommer ud i fornuftigt og professionelt socialt arbejde, hvis man påser det, jeg har bedt om før, nemlig at man ved nyansættelser inden for dette felt også sørger for omskoling og videreuddannelse af personer, der flyttes fra administrative opgaver til mere rådgiv-

[Hanne Reintoft.]

ningspræget arbejde, og her tænker jeg ikke mindst på sygekassernes personale.

Som jeg allerede tidligere har nævnt, har jeg anmodet om at få fremsat ændringsforslag, således at der også kan udbetales erstatning for det tab af arbejdsfortjeneste, der sker ved besøg på ambulatoier, røntgenklinikker og skadestuer. Jeg gør det med en vis optimisme. Jeg har fremsat forslaget 2 gange før og fra næsten alle partier fået en vis tilslutning til, at der er rimelighed i det. Nu lykkes det antagelig at få gennemført udjævningen mellem forsørgere og ikke-forsørgere, og det andet lykkes vel også før eller siden. Samtidig skal jeg selvfølgelig sige, at jeg vil komme med ændringsforslag om en 100 pct.s dækning for indtægtstab ved sygdom.

Socialministeren (Nathalie Lind): Som flere af ordførerne sagde, har vi tidligere, også delvis i forbindelse med andre forslag fra oppositionens side, behandlet beslægtede problemstillinger. Men jeg vil alligevel her takke de ordførere, der har givet tilslutning til hovedlinjerne i dette lovforslag.

Hr. Niels Mørk gav stadig tilslutning til hovedlinjerne. Derefter kom der en serie meget kritiske bemærkninger, kritiske både om ordningens indhold, om den administration, der skal opbygges, og delvis også om sigtet med reformen. Det må jeg tage, som det falder. Jeg håber, vi under udvalgsarbejdet alligevel kan nærme os hinanden.

Men det, som jeg må sige skuffede mig, var — og det gælder både indlægget fra hr. Niels Mørk og også andre indlæg fra oppositionens side — at det var, som om man udelukkende talte om en ny dagpengeordning for lønmodtagere. Jeg indrømmer, at fru Hanne Reintoft også tog andre grupper i samfundet med, de mindre arbejdsgivere og de vanskeligheder, de har både personligt og netop som arbejdsgivere. Jeg kan imidlertid forstå, at når hr. Niels Mørk sagde, at der stadig var tilslutning til hovedlinjerne i forslaget, har man ikke den opfattelse, som Socialdemokratisk Samfund eller en anden fraktion inden for socialdemokratiet — jeg kan ikke huske hvilken — for nylig gav udtryk for, nemlig at det var helt urimeligt at ville gå over til en ordning, der omfattede hele befolkningen. Jeg vil gerné understrege

i anledning af det, flere af regeringspartiernes ordførere har sagt, bl. a. hr. Valbak, den betydning, det har, at vi nu får en ordning for hele befolkningen.

Hr. Niels Mørk sagde så, at de ting, han ville kommentere, var, at der stadig ville være karenstid, at varighedsbegrænsningen ikke blev ophævet på én gang, og størrelsen af ydelserne. Han kom også med nogle kritiske bemærkninger om, at der skete klare forringelser, og nævnedes her bl. a. ulykkesforsikringsloven og sygeforsikringsloven, hvis regler om efterbetaling vil blive ophævet. Det er da rigtigt — det kan ingen benægte, og det fremgår også af bemærkningerne og af min fremsættelse — at i visse specielle situationer kan der blive tale om mindre forringelser i forhold til de gældende ordninger. Men når vi samtidig tager forbedringerne, som dette lovforslag indeholder, med ind i billedet, vil det kun forekomme i et mindre antal tilfælde. Jeg synes, man har lov til at drage slutninger ud af det faktum, at sidste gang vi foretog en betydelig forhøjelse af satserne for dagpengene — jeg tænker her på sygesikringsloven — oplevede vi, at statistikken viste, at der på et vist tidspunkt i sygeperioden, det tidspunkt, som man vil have fordel af at overskride, fordi man derved opnår ret til efterbetaling, var en meget stor ophobning af tilfælde. Derfor har de nuværende efterbetalingsregler haft en økonomisk meget uheldig virkning, og det kan ikke være rimeligt at beholde dem.

Så vil jeg gerne her principielt sige, at det forekommer mig helt naturligt, at man, når man som her gennemfører en reform på et betydeligt område, samtidig kritisk gennemgår de gældende regler og deres virkninger med henblik på, om omkostningerne står i et rimeligt forhold til det, man opnår. Det mener jeg ikke er tilfældet ved de gældende efterbetalingsregler, og derfor må det være rimeligt at ophæve dem.

Problemet om varighedsbegrænsningen gav hr. Kurt Brauer vel sådan set svaret på, idet han sagde, at vi selv var medansvarlige. Det var ikke så meget spørgsmålet om ansvar, jeg fæstede mig ved alene, men også hr. Kurt Brauers fremhævelse af, at det sociale apparatur endnu ikke var så fuldt udbygget, at det på nuværende tidspunkt er forsvarligt at ophæve varighedsbegræns-

[Socialministeren.]

ningen. Jeg har før givet udtryk for, at jeg gerne ser det sker, men at vi må vente lidt endnu.

Et andet konkret spørgsmål, hr. Niels Mørk stillede mig, drejede sig om medborgere over 67 år. Jeg vil gerne henvise til § 12 i lovforslaget, hvoraf det fremgår, at det faktisk for pensionister er de samme regler, som vi har i sygesikringsloven i dag, men at den begrænsede tidsperiode for at kunne oppebære dagpenge efter lovforslaget foreslås også at skulle gælde for personer, der er fyldt 67 år, selv om man ikke oppebærer folkepension. Det er en ændring, man indførte i arbejdsløshedsloven, og det er det eneste, der faktisk ligger i dette. Ellers er vi på linje med den gældende ordning.

Derimod synes jeg, at hvis man ikke blot taler om pensionister, men også tænker på den ældre arbejdskraft, vil dette lovforslag, som det også har været fremme i pressen, betyde en meget væsentlig fordel, idet den arbejdsgiver, der beskæftiger funktionærer, bedre vil kunne tage risikoen ved ansættelse af lidt ældre eller måske mere svagelige, eftersom arbejdsgiveren får ret til at oppebære den ansattes dagpengehjælp.

Jeg forstod ikke helt, hvad hr. Niels Mørk var inde på med hensyn til satsernes højde, men jeg glædede mig da ved lidt senere af hr. Niels Mørks udtalelser at kunne uddrage, at han erkendte, at der var forbedringer i dette lovforslag. Der blev talt om, at det var forhøjelser på omkring 25 pct. For at vi ikke skal misforstå hinanden, vil jeg gerne henvise til, som det vist fremgår af både bemærkningerne og fremsættelsen, at hvis dette havde været gældende lov i dag, ville der have været tale om, at satserne var på 101 kr. for 5 dage og 84 kr. for 6 dage om ugen. Der er altså tale om en betydelig forhøjelse fra de 67 kr. 50 øre, forsørgerne har i dag.

Om beskatningen skal jeg ikke sige så forfærdelig mange ord. Man siger jo ret ofte, at snart den ene, snart den anden sociale ydelse skal være skattefri. Jeg formoder ikke, at det kan være socialdemokratiets eller hr. Niels Mørks alvorlige mening, at man med de satser, vi her opererer med, skulle sige: disse ydelser er skattefri. Jeg tror, at kildeskattetrækket af ydelserne vil være en fordel for de pågældende, fordi de

slipper for at skulle have det reguleret ved slutligningen. Jeg er enig også med hr. Robert Christensen i, at vi får et sandere indtryk af, hvilken dækning der gives, når vi får det ind på denne måde i stedet for med disse kronebeløb, man opererer med i dag.

Endelig var der nogle bemærkninger om arbejdsgivernes bidrag og nogle tal. Jeg kan selvfølgelig altid i udvalget oplyse nærmere om det. Men jeg tror, der foreligger en misforståelse fra hr. Niels Mørks side, for det er igen, som om det kun er den nuværende ordning for lønarbejdere, hr. Niels Mørk tanker kredser om. Det, der er tale om af merudgifter her, er merudgifter for arbejdsgiverne på alle felter til lønarbejderordning og til ulykkesforsikring, men sandelig også for arbejdsgivere, der yder deres funktionærer løn under sygdom. Det er relationerne mellem udgifterne i dag og de kommende udgifter, der tales om i bemærkningerne til lovforslaget.

Og den samme lidt urigtige opfattelse synes jeg skinner igennem, når hr. Niels Mørk taler om, hvor meget man skal betale for denne ordning. Det er stadig i dag en begrænset kreds, der betaler dette ørebeløb til lønarbejderordningen. Det, vi kalder egetbidraget, skal erlægges af en meget videre kreds, og jeg vil gerne som flere af de senere talere understrege, at det vil være en fordel ikke mindst for de lavest lønnede, at vi beregner det som en procentdel af lønsummen. Kommer vi over på højere satser og dagpenge afhængigt af indtægterne, vil det være helt urimeligt at opretholde den nuværende ordning, hvor den højere lønnede og den lavere lønnede betaler nøjagtig samme faste ørebidrag.

Jeg kan bekræfte over for hr. Niels Mørk, at vel er det rigtigt, at kommunerne skal afholde de 25 pct. af udgifterne, men at det ikke hermed er tilsigtet, at kommunerne som helhed skal have nogen yderligere belastning. Det må gå med ind i den kommende byrdefordeling mellem staten og kommunerne. Men man har fundet det rimeligt, at kommunerne ved at skulle afholde en del af beløbet får en naturlig opfordring til også at sætte andre foranstaltninger i kraft.

Fru Hanne Reintoft var ganske kort ind på administrationen, og hr. Niels Mørk nævnte den også. Jeg tror, man må have lov

[Socialministeren.]

at sige, at her arbejder vi på et område, hvor vi er i den snævraste forbindelse med kommunerne om, hvordan den kommende administration skal tilrettelægges, og vi prøver netop at tilrettelægge en så personalebesparende administration som overhovedet muligt. Man må ikke i sin vurdering af disse ting overse, at det vil være af afgørende betydning ikke blot for dagpengereformen, men også for kommunernes øvrige administration på det sociale område, at vi ved moderne teknik, ved terminalløsninger, ved at få bedre registrering af oplysninger, kan yde en bedre service.

Hr. Simonsen takker jeg for tilslutningen til lovforslaget, ikke mindst for understregningen af den vægt, man lægger på, at hele befolkningen kommer med i ordningen, og at man får indført en arbejdsgiverperiode.

Hr. Kurt Brauer var ikke tilfreds med, at man sammenlignede med, hvad funktionærerne havde. Jeg kunne omvendt have stillet et spørgsmål, for jeg fik ikke klarhed over, hvad det egentlig er, SF ønsker. I tilfælde af sygdom får funktionæren fuld løn. Det er rigtigt, at funktionæren kan siges op; han har altså ikke den samme stilling som tjenestemanden. Men man må være opmærksom på, at det, der er svagheden, set fra funktionærens synspunkt, ved hans eller hendes stilling, dette, at man risikerer opsigelse i tilfælde af sygdom, i en vis udstrækning bliver afbødet, når vi får en dagpengeordning også for funktionærernes vedkommende, ikke mindst da den sygemeldte funktionærs arbejdsgiver kommer med i den risikoudligning, der ligger i, at han får ret til at oppebære den sygemeldtes dagpenge.

Jeg er enig med hr. Robert Christensen i hans vurdering af den betydning, det vil have for klimaet på arbejdsmarkedet, at der bliver en højere grad af tryk. Jeg er også enig både med hr. Simonsen, hr. Robert Christensen og hr. Valbak, der fremdrog, at der her var tale om en betydelig reform, som man dog måtte acceptere også medførte betydelige merudgifter.

Med de krav, der fra oppositionens side stilles om, at karenstiden fuldstændig skal ophæves; at dækningen skal op på 100 pct. osv. — og jeg tænker også her på tidligere, selvstændige oppositionsforslag om disse

emner—lukker man i alt for høj grad øjnene for de økonomiske konsekvenser. Hr. Kurt Brauer sagde, at han var parat til at diskutere rigets økonomiske situation, men alligevel forstod jeg, at han ønskede, at man på én gang skulle slette karenstiden fuldstændigt, og at han også ønskede en dækning på 100 pct. Jeg må om disse ønsker have lov at sige, at dette lovforslag vil betyde en årlig merudgift på omkring 450 mill. kr.

Der har fra nogle sider i pressen rejst sig kritiske røster, der har givet udtryk for en vis betænkelighed over, at man netop med perspektivplanlægningsredegørelsen in mente fremsatte dette lovforslag nu. Jeg vil til oppositionen, der siger, at dette forslag ikke er vidtgående nok, anføre, at man vel er enig med regeringen om, at der er mange andre sociale områder, hvor der er behov for forbedringer, og at det ikke alene er inden for det sociale område, man ønsker nye foranstaltninger sat i kraft. Derfor synes jeg, at når man fremsætter kritik af et lovforslag, der virkelig indebærer meget betydelige forbedringer, idet man siger, at man blot vil have endnu mere, så lukker man i sandhed øjnene for de prioriteringsforpligtelser, vi har her i folketinget.

Fru Hanne Reintoft beklagede, at lovforslaget først blev fremsat nu. Dertil vil jeg sige, at det er tanken, at denne lov skal træde i kraft 1. april 1973, så der skulle være tilstrækkelig tid til i næste folketingsamling at gennemføre den. Må jeg så blot, når fru Hanne Reintoft siger, at nu har hun 4 gange rejst spørgsmålet om forsørgere og ikke-forsørgere og nu lykkes det endelig at få et resultat ud af det, hertil replicere; at jeg vist også 4 gange har givet tilsagn om, at med den nye dagpengeordning ville dette spørgsmål blive bragt ud af verden.

Niels Mørk: For at der ikke skal opstå nogen misforståelse mellem ministeren og mig, vil jeg gerne sige, at når jeg ikke omtalte de fordele, der ligger i dette lovforslag, bl. a. vedrørende de selvstændige, var det, fordi det var inkluderet i den accept, jeg gav af hovedlinjerne. Jeg erkender, at der er mange selvstændige, der har brug for sikkerhed under sygdom, ikke mindst de mindre selvstændige og næringsdrivende. Men når jeg har beskæftiget mig mest med lønmod-

[Niels Mørk.]
tagerne, er det, fordi jeg mener, at de er mere vanskeligt stillet end de fleste selvstændige. Det ligger også i selve lovforslaget, hvor man foreslår, at de selvstændige skal have 25 karensdage og lønmodtagerne kun 3.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Der er ikke mere på dagsordenen.

Udvalget angående forslag til folketingsbeslutning angående ændring af arbejderbeskyttelseslovgivningen. (Forbud mod arbejde i tre skift) [af Kjær Rasmussen og Sigsgaard] har afgivet beretning over nævnte forslag. Eksemplarer vil blive om-delt.

Medlem af folketinget Vivike har meddelt mig, at han ønsker til handelsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Vil ministeren søge udveje for, at unge mænd under 15 år og unge piger under 18 år ikke behøver at være påmønstret for at deltage i togter med sejlskibe?“

Spørgeren ønsker skriftligt svar.

Medlem af folketinget Tastesen har meddelt mig, at han ønsker til justitsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Er ministeren indstillet på at ændre lov om rettens pleje § 1018 b, således at enhver, der har været fængslet, og som derefter frifindes eller løslades, uden at sagen forfølges til dom, får udbetalt erstatning for formueskade, lidelse og tort?“

Spørgeren udbeder sig skriftligt svar.

Folketingets næste møde afholdes antagelig tirsdag den 31. august d.å. Skriftlig meddelelse om mødets tidspunkt og dagsorden vil forinden blive tilstillet tingets medlemmer. Det er tanken i den pågældende uge at

gennemføre behandlingen af lovforslaget om udskrivningsprocenten.

Jeg ønsker medlemmerne en god sommer.

Mødet hævet kl. 13.12.

Ved mødeperiodens slutning den 4. juni 1971 var der af medlemmer af folketinget i henhold til forretningsordenens § 20 stillet 5 spørgsmål til ministre med anmodning om skriftligt svar, og i tiden indtil den 31. august 1971 blev der stillet yderligere 63 sådanne spørgsmål.

Af disse 68 spørgsmål er de 63 tillige med svarene fra ministrene anført nedenfor, og de øvrige er anført sp. 7991, sp. 8253 ff og sp. 8261 ff.

Af *Rosing* til justitsministeren (1. juni 1971):

„Vil ministeren medvirke til en ordning, hvorefter Rådet for større Færdsels-sikkerhed får mulighed for at udvide sit virkefelt til trafikken i Grønland?“

Begrundelse.

Grønlandske byer er i sammenligning med de danske små. På grund af bebyggelsernes ringe omfang, de korte, krogede og smalle veje, den mangelfulde færdselsskiltning samt klimatiske indvirkninger på vejene kan en motoriseret trafik være hektisk og farlig i visse grønlandske byer.

I denne forbindelse må man også sige, at tekniske midler af den art er trængt ind i vort daglige liv i hurtigt tempo. Antallet af registrerede motorkøretøjer er mere end fordoblet siden 1963 (473 i 1963 og 1012 i 1968). I dag findes i Godthåb mellem 500 og 600 forskellige motorkøretøjer, som på grund af koncentreret bebyggelse skaber utryghed og fare for trafikken.

Så sent som i 1966 blev færdselsloven for Grønland vedtaget i folketinget. Det grønlandske politi og skolen gør, hvad de kan for at formindske faren, men det er langtfra nok, hvis man skal formindske faren for færdselsulykker.